

A t h e n e

et Maanedsskrift

udgivet

af

Christian Molbech.

Tiende Bind.

Julius — December 1817.

Kiøbenhavn.

Trykt paa den Gyldendalske Boghandlings
Forlag hos P. D. Kiøpping.

December.

	Sider
Bierget og Klosteret Montserrat i Catalonien, ved Udgiveren	481..1
Noget fra Rom og om Thorvaldsen. (Af et Brev fra en dansk Rejsende. Jul. 1817.)	524..4
Fragmenter over Holberg.	
VIII. Blandede Bemærkninger ved nogle af Holbergs Værker	544..4
Frederiksborg, et Digt af <i>Sibbern</i>	554..4
Europa, en Idyl af Moschus, oversat af Hr. N. Fogtman	557..7
Litteratur:	
Brøden, Sørgespil af (Adolph) Müllner, oversat af C. J. Boye. Kbh. 1817.	566..6
Digte af Steen Steensen Blicher. Første og anden Deel. Aarhus 1814. 1817	582..2
Georg Zoegas Abhandlungen, heraus- gegeben von F. G. Welcker. 1817.	588..8
Bil Athenes Læsere, fra Udgiveren	591..1
Register over dette Tidsskrifts 1ste til 9de Bind.	595..5

Noget fra Rom og om Thorvaldsen.

(Af et Brev fra en dansk Reifende til Udgiveren.
Jul. 1817.) *)

For mig er Livet i Rom aldeles forffkielligt fra mit Liv paa mine øvrige Reifer. Paa disse har der flødsfe været Tid ikke blot til at nyde, men ogsaa til under en rolig Betragtning at fryde mig ved Nydelsen. Her ere derimod Gienftandene faa ftore og faa mangfoldige, at Tid ikke leynes hverken til at fee dem alle i Rolighed, formedelst deres Mængde, eller til at lade Aanden følge den Bei, fom Indtrykkene af det Store og Skionne nødvendigen føre den paa. Man feer her ikke blot ud over en vid Strækning, hvis Skionhed i det Hele med Lethed lader fig fatte, og hvis enkelte adfprede Fortrinligheder man ved Anvendelse af Tid og Flid kan lære at kiende og vurdere. Nei! her er man fom i et Hav af Uendelighed. Hvorledes er ikke Hiftorien knyttet til denne ene Stad? Hvor lang

*) Jeg behøver vel ei at giøre den velvillige Læfer opmærksom paa, at disse Uddrag af et ikke til Trykken beftemt Brev ei maa bedømmes anderledes, end man bedømmer venffabelige Breve, hvori man hverken fuldftændigen udfører en Materie, eller omhyggelig vælger og glatter fine Udtryk. Indholdet vil, fom iea haaber, retfærdiggjøre mit Forfæt, at lade disse Blade her aftrykke; og Aanden, fom befæler dem, vil ikke dølgge fig for Læferen.

Lid fortalte Elio allene om den? — thi den var Verden. Konsten viser os her en uudtømmelig Skat af saadanne Værker fra ældre og nyere Tider, som den nærværende Slægt ei kan frembringe, ja for en stor Deel ikke engang fatte. Naturen fortryller ved en Skionhed, som Ingen værdigen kan rose; og i det den kalder os til at undersøge og besundre denne Skionhed, fører den os hen i Tider, som vel for evig ville blive dunkle for os, og dog evig ville pirre den menneskelige Forstand. — Hvorledes skal jeg komme til mig selv igien i denne overvældende og henrivende Strøm af Gienstande? Noget vil jeg opoffre Erindringens Salighed for Dieblikkets Fryd; heller ikke vil jeg gierne tabe noget af denne, for at erhverve og bevare hiin. Hvad jeg derfor især stræber efter, er at fæste de store Masser og deres høiest fremragende Punkter dybest i mit Indre; jeg haaber, at dette nogenlunde vil lykkes mig. Dieblirket har skienket mig utallige Glæder; men ikke blot deres Erindring, ogsaa deres nøiere Betragtning og Grandforskning, vil i Fremtiden sysselsætte min Siæl. — Paa mit Bord ligger det gamle Roms Grundtegning og en herlig Plan over Omegnen, som den var i Romernes Tid. I Rom studerer jeg Roms Historie; ved Siden af dets herlige Mindesmærker gientager jeg hvad jeg har læst, og faaer nu først den rigtige Anskuelse af Tingene. Ligesaa har jeg stræbt at fatte Hovedpunkterne af Kunsthistorien, og at tilægne mig dens Grundideer —

saavidt Tidens Korthed, mine øvrige Beskæftigelser og Heden, der berøver mig flere Timer om Dagen, ville tillade det. Saaledes lever jeg her; Rom er ligesom en ny Begyndelse for mit Liv; thi jeg har her lært at føle og forstaae saameget Stort og Skönt, hvorom jeg før blot hørte og læste, uden at fatte det; og jeg tænker at dette Liv, hvor kort det end bliver, altid vil være mig en uudtømmelig Kilde til Erindring, Glæde og Nandsnydelse.

At give dig en Beskrivelse over Rom, vilde være urimeligt af mig. Der gives Reisebeskrivelser nok. Kun nogle Punkter vil jeg berøre, der enten ere nye, eller hvori jeg troer at see og dømme anderledes, end Andre; og selv heri maa jeg bruge den høieste Korthed. Jeg vil begynde med et Par Ord om Forum Romanum, Staden Roms første Anlæg, og dens vigtigste Punkt indtil dens sidste Dødelik. Du veed, det hedder nu Campo vaccino, da her holdes Dvægmarked; saa dybt er det sunket fra sin gamle Glands. Saa ere de Ruiner, som endnu pryde det; men man er nu, paa Pavens og den spanske Ministers Bekostning, ivrig sysselsat med Eftergravninger, og disse have alt lønnet sig. Man har fundet romerske Falti eller Aarbøger, der gaae tilbage til Republikens fjerde Aarhundrede, og man haaber, at finde end flere. Hvad der især interesserer mig er, at den gamle Wei (via sacra) til Capitolium er funden, vel 10 til 12 Alen under den nærværende Grund. Den synes at have gaaet giennem Sept.

Ceveri Triumphbue, derpaa at slynge sig til Venus, og imellem de til Concordia og Jupiter Donans helligede Templer, hvoraf endnu nogle Soiler ere tilovers, at gaae op til Capitoliet. Den bestaaer af store Kvaderstene; men endeel af disse ere borttrykkede fra deres Plads. Det hele Forum maa i de gamle Tider have ligget meget dybere, thi Ceveris Triumphbue, Phocas Støtte og Templet for Castor og Pollux (for Jupiter Stators) ligge vel ogsaa henved 10 Alen under det nærværende Forum, hvilket Udgravningerne nu vise, da man ogsaa her har fundet den gamle Grund. Saaledes er det med hele Rom; det nye hviler paa det gamle, ikke blot i Tiden, men ogsaa i Rummet. Over Keiser Titus' herlige Bade er en Vinggaard anlagt, og det er et forunderligt Syn, at see Lysets Straaler falde ned gennem Muuraabninger, omgivne med det frodigste Grønne.

Pantheon og Coliseo ere de to antike Bygninger, der mest interessere mig. Hiint er lidet, men Konsten har vidst at hæve Stølen over Rummet's Begrændsning; dette er uhyre stort, et sandt Kæmpeværk, der forbauser ved sine Ruiner. — Trajans Forum have de Franske udgravet; det maa have været overordentlig skönt. Kun den berømte Mindestøtte er heel tilbage (thi alle Soilerne ere kun Fragmenter); men denne er herlig, og mig dobbelt kjær, fordi den endnu staaer der, hvor Romerne reiste den; Antonins Støtte er derimod flyttet; den er

heller ikke saa smuk, eller saa vel bevaret, som Trajans. Ogsaa Trajans Forum ligger vel en halv Snees Alen dybere, end de omliggende Gader. Dets nærværende Skionhed skyldes de Franſke, der overhovedet have gjort meget for at bevare og forherlige de gamle Mindesmærker. For deres Tid stod her Huſe rundt omkring; de ere nu nedrevne; to Kirker i Nærheden ſkulde ogsaa været nedbrudte; men Tiderne forandredes. — Dog, hvor herlige diſſe Monumenter end ere, ſaa give de Konſtſkatte, ſom Vaticanet og Capitoliet giemme, og de prægtige Obeliſker, ſom pryde Staden, maafkee et endnu ſtorre og mere levende Billede om Roms Rigdom og Magt, og om Konſternes overordentlige Høide i hiin Tidsalder. Man taber ſig aldeles i Beundring, og vor Tids høieſte Pragt bliver fattig og ubetydelig imod denne. Overordentlig ſkiont er det pavelige Muſeum opſtillet under Pius VI; og med en Rigdom og Glans, der ſvarer til de Konſtſagers Ypperlighed, ſom her bevares. Dette faldt imidlertid ikke vanſkeligt; thi de fleſte af de prægtige Søiler, ſom pryde Salene, ere antike; flere Gulve beſtaaer af den ſkionneſte romerſke Moſaik, ypperlig vedligeholdt. Man glemmer Tiden, hvori man lever, naar man vandrer her; thi ſnart er man paa Parnaffet blandt Muſerne, ſnart i Gudernes Olymp, hvor Jupiter herſker med Guddomshøihed, og ſnart midt iblandt Romernes Keiſere; ſnart vandrer man i de Dødes Boliger, ſnart mødes man af det gamle Egyptens

anderfulbe Land. At beskrive dette, er over min Evne; jeg forlader det gamle Rom, for dog ogsaa at sige et Par Ord om det nye.

Det brammer med stolte Bygninger, herlige, pragtfulde Paladser og Kirker; men, hvad jeg skrev Dig til om Florenz, det samme gielder her: Paladserne ligge mangengang i flette eller maadelige Gader; Rigdom og Armod, Storhed og Uffelhed, seer man umiddelbar ved Siden af hinanden. Kirkerne her ere utallige; mange ere skonne, men næsten ingen forekommer mig som en egentlig Kirke; det sande og store Høitidelige synes mig at de fleste fattes, og mange ligne udvendig et Palads og indvendig en Dandsesal. — I Peterskirken have Paaverne virkelig stræbt at frembringe noget, der i Storhed svarede til det gamle Roms Land, thi denne er den største Kirke, hvori Gud tilbedes i hele Christenheden, formodentlig ogsaa det største Tempel paa Jorden; enhver anden Kirke man kiender, selv Strasburgs Münster, kan med Taarn og Alt staae inden i denne. Høialteret overgaaer i Høide de største romerske Paladser, og i Omfanget af en af de fire Piller, som bære Kuppelen, kan en lille Kirke i mit Nabolag, (som dog godt kan rumme flere hundrede Menneffer) faae Rum. — Men hvor langt anderledes havde jeg forestillet mig denne Bygning, end jeg fandt den. Konsten har her, ved at overføre Forholdet paa de store Masser, opnaaet den Egenhed, at tilintetgjøre Storrelsen, eller at Athene. December 1817. M m

gjøre det Store lidet. Man maa i Peterkirken maale og læse sig til, hvor store Gienstandene ere; føles kan det ikke; og intet gothist Taarn hæver Siælen her med sit mod Skyerne stræbende Spiir til Himlen. En Fremmed, som jeg for nogle Dage siden førte derind, udbrod uvilkaarligen: „Weit grösser hatte ich mich sie vorgestellt!“ og ikke anderledes gif det mig, da jeg første Gang saae den. — Ubeskrivelig herligt var dog Synet, som denne umaadelig store Bygning frembød, da jeg paa St. Peders Fest (d. 29de Jun.) om Aftenen saae den oplyst. Hele Kirken er da fuld af Menneſker, som i høitidelig Stilhed oppbie det store Moment. Den er først ganske svagt oplyst, og det er ligesom Morgensrøden i Daggrøet begyndte at adsprede Skumringen. Naar Klokken slaaer eet (som hos os er Klokken ni om Aftenen, thi Dagen ender her paa denne Aarstid kl. otte om Aftenen) seer man en Fakkell svæve ned over Middelpunktet af Kirkens Kors; og neppe er den svinget omkring, neppe har Klokken tonet sit Slag, før det er som hele Kirken, fra Korsets Spids til de fierneste Arcader, stod i Flamme. Det er et Syn, som er eneste i sit Slags paa den hele Jord, og Virkningen deraf er forbausende. Langt mere opbyggede det mig, end om Dagen at see St. Peter med sin guldbroderede Kappe, Pavshuen paa Hovedet, en Ring paa Fingeren, to brændende Lys ved Siderne, og hverledes Folket trængte sig til for at kysse hans Taa. Efter

Illuminationen i Peterskirken iler man tilbage over Ponte di St. Angelo, for Klokken to at see Fyrværkeriet paa Engelsborg, der ogsaa er meget colossalt. Fem tusinde Raketter opstige paa engang, og har man ikke seet Vesuv i Udbrud, kan man her ret godt faae et Begreb om en saadan Scene; thi Bygningen ligner et Bierg; Røgen omhyller dens øvre Deel, og man seer kun den uhyre Ildmasse. To Gange gientages dette, ved Fyrværkeriets Begyndelse, og ved dets Slutning. Ovenpaa den blendende Dphsning ved Tiden følger Nattens tykke Mørke; men prægtigt lyser endnu Petersskuppelen, og paa Hjemveien nyder man dette skønne Syn paa flere Punkter.

Det nyere Rom, der ligger paa den gamle Campus Martius, er i visse Henseender smukt anlagt, og denne Deel af Staden frembyder mange herlige Udsigter. Saaledes, for dog at nævne nogle, ere Udsigten fra Vaticanet og den fra Capitoliet, uforlignelig skønne. Ikke langt fra det Sted, hvor jeg boer, seer jeg, hvor to Gader krydse hinanden, tre Obelisker i det Fierne, een paa Monte Cavallo, hvor Paven har sin Sommerbolig, som dog ligger i Staden, een foran Kirken St. Maria Maggiore og een paa Trinità del Monte. Et herligt, pragtfuldt Syn i en By! — Paa det gamle Mons Pincii have de Franske anlagt en smuk Spadseregang, med en fortryllende Opfart, der frembyder ypperlige, vide Udsigter over Byen, og hvor

de deilige Lunde af Pinier (med Rette kalder man disse Træer svævende Enge i Luften) og Peterskuppelen lukke Baggrunden. Fra dette Sted og fra Monte Cavallo tager, efter min Mening, Peterskirken sig bedst ud. Paven lader dog dette skønne Anlæg fortsættes, og det synes ret at have fundet Romernes Bifald. — —

Med et Par Linier vil jeg fortælle Dig noget om Kunsternes Levnet i Rom, som jeg troer, ikke Mange have berørt i deres Beretninger om den udtømmelige Stad. Fra alle Verdens Hjørner samle Kunstens Sønner sig her; dog er det i særdeleshed de tyske — til hvilke de danske og svenske flutte sig (af de sidste findes her, saavidt jeg veed, ingen paa denne Tid) — som udgiøre et Slags Samfund, og som jeg her vil omtale. Flid, Orden, Varme for deres Syssel udmærker dem Alle, og her gielder intet andet, end det sande Værd. Tidlig staaer enhver op, og næsten Alle drikke deres Kaffee i det græske Kaffeehuus; derpaa arbejder man til Klokken tolv, og holder da et tarveligt Maaltid, hvorved Samtalen i Almindelighed er meget levende. Efter Maaltidet arbeides der igien saalænge Dagslyset rækker, og man samles om Aftenen paa et eller andet Vertshuus, hvor man ved en halv Glaske Wiin (som her koster 3 eller 4 Styver) og ved et meget let Aftensmaaltid morer sig fortræffeligt ofte med megen Lystighed og Vittighed. Undertiden udfører man en eller anden selskabelig

Fest (saaledes har man for ikke længe siden givet en saadan paa Toppen af Cecilia Metella's Gravminde, hvor man drog op i flere Chor med Muscantere, ic.), og da forener overgIVEN Munterhed sig med den romerske Konstneraad. Enhver Maler, som anden Gang kommer til Italien, erholder en Triumph, hvortil man samler sig i en Villa eller Viingard (Vigne) uden for Byen. Triumphatoren staar paa en Kærre, trukket af en Esel, og efter en lystig Procession føres han op i Salen, hvor alle Kunstbrødre ere samlede, og hvor der spises, drikkes, synges og spøges. Forberedelserne til en saadan Fest, Dalen om den før og efter, glæder ligesaa meget som Festen selv. Alt dette synes mig vidner om en eendrægtig, godmodig og barnlig Aand, som alle Kunstnere i Livet burde være besjælede af. Heller ikke har jeg mærket noget til Strid eller Misundelse blandt Kunstnerne i Rom — en naturlig Folge af, at de have opnaaet den sande Anskuelse af Konstens Væsen. Det gielder her, mere end andensteds, om een virkeligen er noget; er han det ikke, da opdages det let; og er han det, behøver han ei at misunde nogen Anden. Ingensteds kan en Kunstner leve som i Rom; Alt er her ligesom indrettet for ham. Paa intet andet Sted er der saaledes sørget for at komme Kunstneren til Hielp med alt det Udvortes, han behøver, som her; ingensteds finder han flige Musæer og Konstsamlinger, ingensteds saa let Modeller af begge Kion, og det udmærket flionne; thi i Sand-

heb, Raphaels skønneste Hoveder og Former kan man her dagligen see, endog blandt den ringere Folkeclasse. Desuden er det vist, at Kraften altid er større, hvor flere i et Samsund kappes med hinanden om at arbeide til eet Maal; og hertil maa endnu lægges den Hoiagtelse, Konstneren her nyder, den Dpmærksomhed, Alle vise ham, den Lethed, han har for at blive berømt i denne Verdenskreds, og det beqvemme, behagelige Levnet i Rom. — Af en egen Art er Konstnerens huuslige Forhold. Næsten enhver Konstner, som paa en Maade er bosat i Rom, lever i et saakaldet Samvittigheds-Egteskab. Meget kan siges til Undskyldning herfor. Paven tillader blot Giftermaal imellem Catholiker; dette hindrer uden Tvivl mange Egteskaber; thi saa Konstnere ville gaae over til den catholske Religion, og Romerinderne ville ikke forlade den. Hvo kan vel fortænke Konstneren i, at han i Tidens Længde ønsker sig det huuslige Livs Behageligheder? — især paa et Sted, hvor man næsten ikke i nogen romersk Familie kan nyde dem; thi Børnene opdrages i Klostrene, og den meste Tid, som kunde offres til selstabelig Dmgang, tilbringes paa Gaden. — Om Konstnerens Religion vil jeg blot sige, at den er et forunderligt Phænomen; thi Saa have Tro paa de helige Gienstande, som de male. Den catholske Religion er foragtet, og maa være det; snarere end at gaae over til denne, troer jeg Konstnerne vendte tilbage til det græske Hedendom. Jeg bør tilføie, at

Malerne i Rom, hvor lidt jeg end kan dele deres Religionsbegreber, dog ere udmærket moralske Mennesker. Et eget Parti, som driver det til den modsatte Yderlighed, og søger Konstens og Religionens Høieste i en streng Udøvelse af den catholske Lære, har i den senere Tid dannet sig blandt de tydske Kunstnere. I Spidsen for dette Parti staae to unge Malere: Dyerbeck, fra Lübeck (der fra den lutheriske er gaaet over til den catholske Tro) og Cornelius, en Cöllner, som endog deres Fiender, hvoraf de ikke have faa, erkiende for udmærkede Kunstnere, og som vel ogsaa ere blandt de ypperste, Italien har seet siden Raphaels og Correggios Tid. Disse Kunstnere og deres Parti hynde tillige fortrinligen den gamle tydske Skole i Konsten og det hele „altdeutsche“ Væsen, hvormed de dog i Rom gjøre liden Lykke. Det er Skade, at deres religiøse Sværmeri, der endog driver dem til at ville omvende alle deres Beskiendte til den catholske Religion, og deres Afsondring fra alle andre Kunstnere, som ei hylde deres Meninger, gjør dem forhadte; thi de ere dog i deres Kunst fortræffelige og af en sand Begeistring gienemtrængte Mennesker.

Men høit over disse, og jeg tør vel sige over alle den nyere Tids plastiske Kunstnere, staaer vor Thorvaldsen. Fra Canova tog han Laurbærkrandsen allerede ved sin Jason — det tidligste af hans Arbejder; nu har selv Italienerne tilkiendt ham den, efter hans store Basrelief: Alexanders Triumftog

i Babylon. Hvor sørgeligt vilde det være, om dette guddommelige Kunstværk aldrig skulde blive udført i Marmor? — Den franske Regiering havde bestilt det for Slottet i Rom; men Napoleon faldt, inden det kunde udføres. Dog, Thorvaldsen elsker sit Værk; da Ingen synes at ville anvende 15,000 Specier paa det ypperste Basrelief, den nyere Tid har frembragt, vil han bekoste det hugget i Marmor, uden at for- dre mere end hvad Stenen koster. Hvo vil ikke glædes over denne Kunstnerens herlige Beslutning? *) Dette Basrelief er anbragt som en Frise i en af

*) Jeg kan ved denne Leilighed ikke tilbageholde den Bemærkning: at det synes uforklarligt, hvorfor Thorvaldsen hidtil ikke, saavidt jeg veed, har havt en eneste dansk Eleve, imedens Fremmede kappes om at arbejde under vor Tidsalders største Kunstners Dine. En dansk Kunstner, som hele Verden beundrer, maatte, synes det mig, for længe siden have begejstret nogen af Kunstens unge Dyrkere hos os til at vorde hans Lærling, og der kan vel ikke være Tvivl om, at en saadan vilde have fundet fortrinlig Opmuntring og Understøttelse fra høiere Steder. Fork i dette Efteraar er en ved Konstacademiet i Kjøbenhavn dannet Billedhugger, Hr. Freund, reist til Rom. Hvorfor ingen af Thorvaldsens større Arbejder ere komne til hans Fædreland, er maaskee lettere at forklare; men da Forklaringen neppe kan giøre os Næ, vil jeg hellere spare den. Sørgeligt er det dog, at 16 Aar ere henrundne siden Kunstneren skabte sin Jason, og endnu maae Danske reise til Rom, for at see et Værk af Thorvaldsen; endnu har Danmark ikke engang en Gipsafkøbning af denne, eller nogen anden af hans Statuer eller større Arbejder at fremvise. Imidlertid vilde det være ubilligt, om man glemte, hvor meget uden Tvivl Danmarks Stilling i Aarene 1807 til 1814 har bidraget til dette Savn.

Udg. Anm.

Salene paa det pavelige Slot paa Monte Cavallo, hvor det indtager alle fire Vægge, af hvilke de to ere $43\frac{1}{2}$ og de to andre $37\frac{1}{2}$ romerske Palmer lange. Basreliefets Høide er 5 Palmer. Man seer paa den ene Væg Alexander i en stolt, majestætisk Stilling paa sin Triumphvogn, som Victoria styrer; mod ham komme Byens Forsvarere, en Flok Børn med Fredens Gudinde i Spidsen, som, med Dverflødighedshornet i den ene Haand, rækker Helten med den anden den fredelige Oliegreen. Efter Alexander følge hans Baabendragere med Spyd, Skjold og Bue, den vilde Bucephalus, som to Mennecker neppe kunne styre — en herlig Gruppe! — derefter Generalerne, og paa den følgende Væg Ryttere og Fodfolk af Alexanders Hær, en Elefant, belæstet med Bytte, fangne Konger, o. s. v. Den tredie Væg viser Staden Babels Mure, som Indbyggerne have bestøget, for at see Toget; Floden Tigris flyder forbi; den gamle Flodgud sidder ved sin Kilde; et Fartøi med Vare og Kiøbmænd nærmer sig Staden; til Venstre sidder en rolig Fisker under Palmetræer og angler; hans Hund staaer ved Siden; dette er et usigelig udtrykfuldt, idyllisk-roligt Optrin, hvori Freden er symbolisk fremstillet. Paa hoire Side drives en Faarehiord forbi Stadsmuren; Børn kiale for Lammene; Mænd og Qvinder med deres Spæde paa Armen slutte sig til et festligt Tog, som udfylder den fjerde Væg, og forestiller de Gaver og Offeringer, som bringes Seierherren; Løver og Tigre i

Lænker, væltige Hingster, Hornblæsere, virakduftende Altene, unge Piger, som strøe Blomstre — en rig og festlig Scene, hvor Alt er Liv, Handling og Udtryk. Det er umuligt, at see sig møt paa disse ubeskrivelig deilige og levende Grupper og Figurer. D at dog dette ubodelige Værk af den store Konstner maatte komme til at pryde hans Fædrelands Kongeborg! at dog ikke blot Fremmede skulde beundre, hvad en af Danmarks Sønner har skabt! — Men desværre, ikke eet af hans store Arbeider er bestilt for os, imedens de fra Rom vandre ud til alle Lande og Verdens egne, endog til America; og hvor smertet dette hans ædle Siæl; thi Thorvaldsen har i Rom ikke ophørt at være Dansk; han føler med Varme for sit Fædreland, og taler dets Sprog hellere end noget andet. Hans fire skønne Basreliefs til Christiansborg Slot ere færdige; men disse har man bestemt til at sættes udvendig paa Bygningen. Hvor i Verden findes da den Konstner, der skal frembringe de Arbeider, som skulde pryde det Indvendige? — Næsten ligesaa meget, som hans Alexanders Triumph har hans Scener af Homer fortryllet mig. Hvo har som han malet Briseis' Sorg, Achilles's billige Brede, Patroklos' Deeltagelse, Heroldernes Krævdighed? Hvor ypperligt veed han at forbinde og udtrykke, og hvorledes besidder Skionheden det Hele! — Var jeg rig nok dertil, vilde jeg hos Thorvaldsen bestille alle de fortrinligste Scener hos Homer i Basreliefs; dette

wilbe maaffee være det eneste, vor Tid kunde sætte ved Siden af de homeriske Digte.

Den Fornoielse, jeg nyder ved at besøge Thorvaldsens Studium, ved at see, hvorledes det bløde Leer under hans Hænder modtager Liv og Skønhed, hvorledes Natur og Udtryk springer frem af den døde, farveløse Masse, er jeg ikke i Stand til at beskrive. I Dag (Lørdag, den 5te Jul.) har han fuldendt sin *Dandserinde*; aldrig saae jeg en lettere, nydeligere Skikkelse; det er den svævende Skønhed selv; man seer, hvorledes hun med de flygtige Trin neppe berører Jorden. Hvor moisom denne Figur end har været at frembringe, formedelst det konstlige Draperie og dets utallige Folder, har dog en af Thorvaldsens Elever forsikket mig, at han kunde fuldføre den i 6 Uger, naar han daglig arbejdede derpaa; thi, som alle store Genier, er Thorvaldsen ikke blot uhyre frugtbar paa Ideer; men arbejder tillige med en Lethed og Hurtighed, der overgaaer al Forestilling; og dog er ethvert af hans Arbejder saa fuldendt i de mindste Dele, som om han havde anvendt hele Aar derpaa. Man har en Tid talt meget om Canovas blødere Behandling af Marmor, som et Fortrin, denne Kunstner skulde have for Thorvaldsen — formodentlig, fordi man ikke var i Stand til at udfinde noget andet. Canova polerer omhyggelig sit Marmor: han veed paa en Maade at farve det ved Poleringen, at give Gevantet et lysere Skær, end de nøgne Dele; men er dette vel i sig selv andet end

mechanisk Glitterstads? — Thorvaldsens Arbejder trænge ei til en konflet udbortes Politur; deres Glæds udspringer fra det Indre, og deres Udortes har den Skønhed, som Naturen fordrer. Disse Konstværker udholde en langt anden og tungere Prøve end den, at sammenligne Marmorets Glædhed: man kan see dem umiddelbar efter og ved Siden af Antikerne, og man finder dem værdige at optages blandt disse. Derimod betragte man Canovas Perseus ved Siden af den belvederiske Apollo, hvor han selv har henstillet den! — Afstanden er saa stor og kiendelig, at jeg kan ikke andet end troe, Canova har gjort det, ikke af Forsængelighed, som nogle heri tillægge ham, men af Beskedenhed, for selv at gøre Forskiellen tydelig.

At tale om Thorvaldsens enkelte Arbejder formaer jeg ikke, saaledes som jeg ønskede det, og Rummet tillader mig det heller ikke. Af Beskrivelser og Tegninger kiender Du dem; men disse give neppe en Skygge af saa herlige Konstværker. Jeg vil kun nævne, at hans nyeste Arbejder, foruden Dandserinden, ere hans Nat og Dag, to fortræffelige Basreliefs, og at han for nærværende Tid ogsaa er sysselsat med Restaurationen af de berømte, i Aaret 1811 paa Den Egina, lige over for Athen, opgravede Statuer, der engang have prydet den panhelleniske Jupiters Tempel paa Egina, og som Kronprindsen af Baiern i Aaret 1812 tilkjøbte sig. — BUSTER gjør Thorvaldsen ikke mere,

ffiondt hver betaltes ham med flere hundrede Species, og var ham i Almindelighed kun fire eller fem Dages Arbeide. Hans kiæreste Dnske er, at kunne arbeide efter frit Valg og uden Bestillinger; og dette vil han vel ogsaa kunne opnaae; thi hans Konst har skaffet ham Uafhængighed, og hans Navn er berømt i alle cultiverede Lande. Den Agtelse og Beundring, som ydes ham i Rom, er ligesaa stor, som almindelig. Fornemme, Rige, Kunstnere, Italiener og Fremmede kappes om at søge ham, og at lægge deres Hviagtelse for Dagen. Her er nu kun een Stemme om at den ypperste Rang blandt vor Lids Kunstnere tilhører ham. Evende Kunstnere have i Rom tegnet og stukket hans Arbeider i Kobber *); en tredie vil i Frankfurt besørge en Pragtudgave deraf. Ligesom de antike Statuer, stikker man ogsaa hans Konstrværker i Gemmer. Af en saadan, der er en Copie af hans herlige Basrelief Matten, har en Kunstner solgt i Glas-Paster eller Aftryk 200 Exemplarer, og kunde affat ligesaa-

*) Herved menes formodentlig den Samling af Thorvaldsens Værker, i Omrids, som Brodrene Niepenhausen i Rom have udgivet, og et nyere Værk: Collezione delle Statue e de' Bassi-relievi inventati e scolpiti in marmo dal Cavaliere Alberto Thorvaldsen, Scultore Danele, incisi e pubblicati da Ferd. Mori, hvoraf jeg har seet isse Bindes 4de Hefte fra Tav. 33 til 44. Ethvert Bind skal indeholde omtrent 80 Plader og koste Subskribenterne 8 romerske Scudi.

mange, hvis han havde havt dem. Foruden vor Eckerberg, har ogsaa den berømteste italienske Maler i Rom Camuccini, malet ham; han er stukket i Kobber, og hans Billede skaaret i Steen, hvoraf Aftryk kan faaes. En ung Kunstner fra Neuschatel har forfærdiget en Medaille til Thorvaldsens Gre; og selv har jeg i et Selskab hørt en ung italiensk Digter oplæse et Digt over Jason, som efter Geheimeraad Schubarts Sigende var udmærket. Denne Mand har i Sinde at skrive et Digt over ethvert af Thorvaldsens Værker, og vil see at faae dem trykte i Forening med det nye Kobberværk. Thorvaldsen har ogsaa en Neapolitanisk Drøden, og er Professor ved det herbærende Konstacademie, med 300 Speciers aarlig Løn.

Saaledes lever den store Kunstner, som vi ere lykkelige nok til at kunne kalde vor Landsmand, æret, agtet og elsket i Konstens Hovedstad af den hele Kreds, der omgiver ham, og han er ikke blot stor, men ligesaa elskværdig. En dybsindig Mand speiler sig i hans Tale og alle hans Handlinger; den er forenet med et reent og kiærligt Sind; og den sande Storheds ædle og værdige Beskedenhed er et Hovedtræk i Thorvaldsens Charakter. Han staaer ved sig selv, fast og sikkert, uden al forfængelig Higen efter Roes og Hæder. Den, der saaledes som han lever i Jdeernes Verden, og saaledes har vidst at udføre dem i de herligste, udødelige Værker, han trænger heller ikke til ved noget falskt Slin,

ved nogen laant Glimmer at tiltrække sig Beundring. Han forsmæder ikke sine Medlevedes Agtelse og Erkiendelse af hans Ypperlighed; men han vilde, selv uden denne Erkiendelse, føle sig lykkelig som Kunstner; thi hans hele Siæl lever i Skønhedens og dens Ideers Beskuelse. Han har ikke heller arbejdet blot for sin Tid; hans Værker ere, ligesom de Gamles, for Evigheden; de sildigste Slægter ville betragte dem med samme Følelser, med samme Beundring, som den nærværende. Thorvaldsen er ikke rig paa Ord; men hans Tale er vægtig og dierv; Sandhed boer paa hans Læber, og al Forstillelse er ham fremmed. Det er ham naturligt, at sige sin Mening uden Tilbageholdenhed, og han bedømmer andre Kunstnere med den samme Retfærdighed og Strengthed, som han viser mod sig selv. Man har undret sig over, hvorfor han aldrig er kommen hjem til Fædrelandet, som han dog elsker. Men det er kun den i de locale Forhold Ukyndige, der kan undres over, at en Thorvaldsen ikke ombytter Rom for Kiøbenhavn. Kun i hiin Stad, som er Kunstens Middelpunkt, kan en Kunstner som Thorvaldsen leve; thi han lever ikke for noget enkelt Land, men for den hele Verden. I hans Værker skulde hans Fædreland stræbe at besidde ham; thi intet Land turde være nærmere dertil; og at trage efter denne Besiddelse vilde passe sig bedre for os, end at klage over, at vi ikke kunne faae Thorvaldsen hjem. Selv et Besøg i Danmark (hvortil han dog nu gaafe

synes at have bestemt sig) fordrer, at han maa for en lang Tid løsrive sig fra saa mange og vigtige Forbindelser, og er forbundet med store Besværligheder og betydelige Tab og Dpoffreller. Fædrelandets Ugtelse og Landsmænds Kiærlighed vil lønne ham for disse. Jeg er ogsaa vis paa, intet vil være ham glædeligere, end naar de maatte give Anledning til, at Danmark kom til at eie nogle af hans ypperste Kunstværker. — —

Fragmenter over Holberg.

VIII.

Blandede Bemærkninger ved nogle af Holbergs
Værker.

Den femte Tome af Holbergs danske Epistler udgaves, som bekjendt i Maret 1754 efter hans Død *). Fortalen til dette Bind, hvilken er underskrevet af en „Hans Mikkelsen,“ ender saaledes: „Bore

*) Denne Tome er trykt paa Otto Christophers Wenzels Bekostning. Fortalen er dateret den 17de Sept. 1754: „Holberg døde, hedder det der, den 24de Febr. 1754. Hans Liig staaer endnu (September) i vor Frue Kirke, indtil hans Monument bliver færdigt i Sorø.“